

Miina Härma Gümnaasiumi (MHG) konkursitöö „Väärtuskasvatuse valikud ja võimalused. Kooli põhiväärtused.”

2009. aasta septembrist alustati Miina Härma Gümnaasiumis sihipäraselt ja süstemaatilist väärtusarendustööd. Kooli juhtkond nägi kogu koolikultuuri parendamise ja haridusmaastikul esirinnas püsimise võtmetegevusena väärtustega töötamist, seoses sellega mindi üle väärtuspõhisele juhtimisele. Oli tekkinud vajadus rääkida “ühes keeles”; tõsta töötajate pühendumust ja sobitada kooli väärtused IB- filosoofiaga (IB- rahvusvaheline õppekava). Väärtuspõhise juhtimise protsessis planeeriti ühiselt väärtuste formuleerimine, kommunikeerimine ja ühildamine praktikaga. Väärtuspõhine juhtimine pakub nii võimalusi kui ka ohte:

VÕIMALUSED:

- eristumine konkurentidest suureneb;
- protseduuride ja reeglite hulk väheneb;
- sõltuvus “suurest juhust” väheneb;
- stabiilsus suureneb;
- töötajate valik lihtsustub;
- töötajate pühendumus ja rahulolu suurenevad;
- töötajate töö tulemuslikkus suureneb.

OHUD:

- juhtide suhtes suureneb oluliselt tähelepanelikkus;
- tekib oht väärtusi omavoliliselt laiendada;
- väärtuskonfliktide tekkimise oht;
- võib tekkida konflikte väärtuste ja töötaja töösoorituse tõlgendamisel.

Kooli juhtkond teadvustas endale, töötajatele kui ka hoolekogule ja linna haridusametile võimalusi ja ohte. Väärtusarendustööd koolis asusid koordineerima arendusjuht ja IB-koordinaator. Kooli kodulehel on olemas väärtustöö link ja inglise keelne IB-õppekava tutvustus (lähiajal ilmub kooli kodulehele ka eestikeelne IB-õppekava tutvustus).

KOOLI VISIOON: MHG õpilane on positiivse minapildiga, õpihimuline isiksus, kelle koolis omandatud oskused ja teadmised võimaldavad tal jätkata haridusteed nii kodu- kui välismaal.

1. Eeltööd kooli põhiväärtuste sõnastamiseks ehk väärtuste formuleerimise protsess.

1.1 Lapsevanemad

Miina Härma Gümnaasiumis otsustati alustada ühiste väärtuste leidmist lapsevanematest. 6-7.10.2009 toimusid koolis lapsevanemate üldkoosolekud, kus tutvustati kooli uusi juhtimisparadigmasid ja IB-õppe suunitlust. Järgnesid klassikoosolekud, kus vanemad osalesid rühmatöodes, mida juhtisid klassijuhatajad. Sõnastati ühiselt väärtushoiakud, mille kujunemisele saavad aidata kaasa:

- 1) kodu;
- 2) kool;
- 3) kodu ja kool omavahelises koostöös;

Kokkuvõttes tegi kooli arendusjuht kooliastmete kaupa (lisa 1). Neid kokkuvõtteid on tutvustatud kooliperele, hoolekogule, lapsevanemate klassikoosolekutel, teiste koolide koolijuhtidele, 1.klassi astuvate õpilaste vanematele. Kokkuvõtte on kättesaadav kooli kodulehel väärtusarendustöö lingil.

Kokkuvõttes leidsid lapsevanemad, et:

- 1) Kodu peaülesanne on anda suhtlemisoskused ja kujundada tervislik eluviis;
- 2) Kooli peaülesanne on koostöö õpetamine ja meie- tunde loomine;
- 3) Kooli ja kodu koostöö peab keskenduma sallivuse ja viisakuse kujundamisele, õpioskuste ja –harjumuste loomisele, koolirõõmu tekitamisele ning arendama kodanikuks olemise julgust.

1.2 Õpilased

Kõigis klassides viidi novembris 2009 kodanikupäeva tähistamise raames läbi rühmatööd „Sõna sekka“, kus õpilased sõnastasid väärtusi, mida nad hindavad oma koolis kõige enam ja töid välja koolielu arendamist väärivad tahud. Rühmatöid juhendasid klassijuhatajad, kokkuvõttes tegi arendusjuht ja nendega saab tutvuda kooli kodulehel väärtusarendustöö lingil. MHG õpilased hindavad oma koolis kõige enam:

- 1) kooli head mainet, head haridust, valikuvõimaluste rohkust;
- 2) isikupäraseid õpetajaid ja sõbralikke töötajaid;
- 3) süvendatud keeleõpet;
- 4) intelligentset seltskonda, aktiivseid inimesi, et koolis õpivad ka välismaalased;
- 5) ilusat, hästi korras koolimaja;
- 6) traditsioone, ühtsustunnet ja kooli vaimu.

Õpilased sooviksid rohkem:

- 1) koolipere sõbralikkust;

- 2) ühiseid üritusi ja koostööd erinevate klassidega;
- 3) osutada abivajajatele rohkem tähelepanu, rakendada rohkem psühholoogi;
- 4) muuta kool hubasemaks;
- 5) suhtlemisõpetust.

Novembris 2009 toimus gümnaasiumiõpilaste ja õpetajate vahel väitlus „Kool on peamine inimese väärtushoiakute kujundaja“.

I poolaasta jooksul toimusid mitmed avatud loengud õpilastele, kus esinesid MHG vilistlased, tuntud kultuuri- ja poliitikategelased (nt J. Aaviksoo, S. Meikar, A. Arrak, R. Eamets jne) erinevatel väärtusi rõhutavatel teemadel.

Detsembris 2009 sõnastati klassides klassijuhatajate eestvedamisel veerandi viimasel päeval oma klassi Aasta Tegu 2009. Aineõpetajad ja kooli töötajad, kes klassijuhatamisega seotud polnud, sõnastasid samuti personali Aasta Teo 2009. Kokkuvõttes tegi arendusjuht, need on loetavad kooli kodulehel väärtusarendustöö lingil. Eristada sai kolme valdkonda:

- 1) koostöö: vanemate kaasamine ja ühisüritused;
- 2) heategevus, märkamine: loomade varjupaigale antud annetused ja klassikaaslase tunnustamine
- 3) õppimine: välismaalaste õppimine meie koolis, ohutuse õppimine, õppe edukuse paranemine, riigikaitse lisamine õppekavva;

1.3 Koolipersonal

27.10.2009 toimus koostööpäev kooli laiendatud juhtkonnale ja kõigile kooli arendamisest huvitunud töötajatele. Koostööpäeva „Kõige tähtsam on silmale nähtamatu“ koordineeris Eesti kaunis Kool 2009 (Valga PK) direktor ja koolijuhtide koolitaja T. Post. Ühiselt vaadati üle kooli visioon ja sõnastati rühmatööde käigus visioonist tulenevad väärtused:

- 1) isiklik areng (vaimsus);
- 2) koostöö, toetavad suhted;
- 3) kindlustunne.

28.10.2009 toimus koostööpäev kogu kooli personalile. Külalisena osales Veeriku Põhikooli juhtkonna liige, koolitajana tegi sissejuhatuse professor V.-R. Ruus, kes tutvustas OECD õpetajauuringut ja sellest tulenevaid väärtushoiakuid nii Eesti kui teiste maade koolides. Koostööpäev jätkus rühmatööde käigus ühiste oma väärtuskoolimajade ehitamisega, kus otsiti MHG alusväärtusi ja tipuväärtusi (lisa 2). Väärtuskoolimajade pildid olid õpetajate toas kuu aega eksponeeritud ja kokkuvõttes on kooli kodulehel väärtusarendustöö lingil:

Ühiselt leitud alusväärtused:

- 1) usaldus ja koostöö, meie-tunne (14 korda);
- 2) armastus ja austus (10 korda);
- 3) kogukonna toetus, kord, vaimsus (kõik 6 korda);
- 4) järgnesid järjepidevus, pühendumine, vabadus, uuenduslikkus, põnevus.

Ühiselt leitud tipuväärtused:

- 1) õnn ja rõõm elust, positiivne minapilt (8 korda);
- 2) vaimsus ja loovus (kumbki 5 korda);
- 3) hea maine (2 korda).

September- oktoober 2009 osales kool erinevates väärtusprojektides. Avatud Eesti Fondi ja Tartu Ülikooli Eetikakeskusele kirjutatud projektist „Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013“ kasvas välja esmalt koostöö Eesti Üliõpilaste Seltsiga ja hiljem Eesti Naisüliõpilaste Seltsiga. Tartu Ülikooli Eetikakeskusele kirjutatud konkursitöö „MHG väärtusarenduse valikud ja võimalused. Kooli eneseanalüüs“ märgiti ära kui töö, mis sisaldas silmapaistvat väärtusprogrammi. Konkursitöö käigus koostati koolis väärtusarenduse töökava, mis muutus 2010-2011.õppeaastast kooli üldtööplaani osaks.

5.01.2010 toimus kogu koolipersonalile koostööpäev „MHG põhiväärtused“. I poolaasta jooksul olid toimunud väärtusalased rühmatööd, arutelud, koolitused ja loengud nii lapsevanematele, õpilastele kui personalile. Samuti oli toimunud IB-filosoofia tutvustus kõigis õppetoolides. Aeg oli küps kooli põhiväärtuste sõnastamiseks. Koostööpäeva käigus vaadati IB- koordinaatori eestvedamisel ühiselt uuesti üle IB-filosoofia, mis keskendub õppuri profiilile ja selle filosoofia jagamist eeldatakse IB-koolide kõigilt õpetajatelt. MHG-s IB-õppekaval õppiv õpilane on:

- 1) uudishimulik. Oskab iseseisvalt õppida ja uurimistööd läbi viia;
- 2) teadlik. Tegeleb nii kohalike kui üleilmselt oluliste teemade ja ideedega ning omandab seeläbi põhjalikke teadmisi erinevates valdkondades.
- 3) mõtleja. Kasutab kriitilist ja loovat mõtlemist keerukate probleemide äratundmiseks, lahendamiseks ning eetiliste ja põhjendatud otsuste langetamiseks.
- 4) suhtleja. Mõistab ja edastab teavet enesekindlalt ja loovalt mitmes keeles ning erinevaid suhtlusviise kasutades. Oskab teha efektiivset koostööd.
- 5) põhimõttekindel. Käitub väarikalt ja õiglaselt, väärtustades ning austades kaasinimesi, kollektiive, kogukondi. Vastutab oma tegude ja nende tagajärgede eest.

6) avatud meelega. Tunneb, mõistab ja hindab oma kultuuri ja pärandit, suhtub eelarvamusteta kaasinimeste ja kogukonna vaadetes, väärtustes ja tavadesse. Soovib kogemustest õppida.

7) hooliv. Näitab üles empaatiat, kaastunnet ja austust kaasinimeste tunnete ja vajaduste suhtes. Tegutseb vabatahtlikult, muutmaks paremaks kaasinimeste ja elukeskkonna olukorda.

8) riskeerija. Tegutseb tundmatus olukorras julgelt, ettenägelikult ja on vaimult valmis katsetama uusi rolle, ideid, strateegiaid. On oma tõekspidamiste kaitsmisel kindel.

9) tasakaalus. Mõistab, et enda ja kaasinimeste isikliku heaolu saavutamisel on koht nii intellektuaalsel, füüsilisel kui emotsionaalsel tasakaalul.

10) järelemõtlev. Oskab analüüsida õppeprotsessi ja –kogemusi. On võimeline hindama oma tugevaid ja nõrku külgi, oskab seeläbi aidata ennast õppetöös ning isiklikus elus. Samuti vaadati arendusjuhi eestvedamisel üle kõik seni tehtud rühmatööde tulemused. Seejärel arutleti esmalt rühmatööde käigus läbi väärtused, mis võiksid olla MHG põhiväärtusteks ja seejärel lepiti nendes ühiselt kokku. MHG kolm põhiväärtust on:

- 1) HARITUS;
- 2) MEIE-TUNNE;
- 3) VASTUTUS.

Kooli põhiväärtused sündisid kõigi osapoolte kokkuleppena. Protsess oli ja on jälgitav kooli kodulehel väärtusarendustöö lingil. 2010.aasta alguses valmis kogu koolipere ühistööna MHG väärtuste koolimaja (lisa 3).

2. Põhiväärtuste kommunikeerimise ja praktikas kasutamise protsess. Vaade tulevikku.

2.1 Koolipersonal

Ühisväärtuste sõnastamise järel koostasid õpetajad ühiselt väärtuspõhise Hea Õpetaja Mudeli (lisa 4), mille alusel hindasid kõik I-VI klasside õpilaste lapsevanemad (nt lisa 5) ja VII- XII klasside õpilased aineõpetajate tööd personaalselt (nt lisa 6), õpetajad hindasid samuti selle mudeli alusel ennast. Kevadisel arenguestlusel arendusjuhiga toimus arutelu õpilastelt saadud tagasiside ja õpetajate eneseanalüüsi kattuvuse osas. See oli õpetaja tunnustamise ja uute arenguvõimaluste otsimise koht. Esmalt kardeti sellist tagasiside vormi, kuid

lõppkokkuvõttes olid õpetajad meeldivalt üllatunud õpilaste kõrgetest hinnangutest nende tööle.

Ülekooliline kokkuvõte õpilaste hinnangutele MHG õpetajate tööle (5-palli süsteemis):

Kõige kõrgemad tulemused:

- 1) On ainealaselt kompetentne- 4,8
- 2) Suhtub lugupidavalt oma töökaaslastesse- 4,7
- 3) Armastab tööd, peab lubadusi, on isikupärane- 4,6

Madalamad tulemused:

- 1) On hea huumorisoonega- 4,0
- 2) Oskab luua töömeeleolu- 4,1
- 3) Toetab õpilase ainealast arengut ja aktiivset mõttetegevust- 4,2

Peale põhiväärtuste sõnastamist oli õppetoolide ülesandeks väärtused lahti sõnastada, kuidas õpetajad neid väärtusi mõistavad. Üks näide klassiõpetajate õppetoolilt:

- 1) Haritus- astume maailma loovalt ja avatult, hea keeleoskusega;
- 2) Meie-tunne- hoolides ja märgates teeme koostööd;
- 3) Vastutus- kasvatades kodanikujulgust, rajame teed uuenduslikkusele.

Selle töö käigus õpiti ühiselt seda, et põhjaliku ja kinnistava väärtustööga ei tohi kiirustada, inimestel peab jääma aega väärtuste üle mõelda ja neid nii iseenda kui oma töö tarbeks läbi analüüsida. Väärtuste enese jaoks lahtisõnastamise töö jätkub 2010/2011.õppeaastal.

Põhiväärtusi aluseks võttes sai kooli esimese dokumendina koostatud koolituspoliitika (kooli kodulehel dokumentide kaustas). Selle loomisele löid kaasa kõik õpetajad läbi sügiseste arenguveestluste ja hiljem õppetoolides ühiseid kokkuleppeid sõlmides. Oluliseks muutus koolis kogemusõpe, milles kajastuvad kooli kõik kolm põhiväärtust: haritus, meie-tunne ja vastutus. Jagatakse koolisisest oma teadmisi (õppetoolid pakuvad oma maja inimestele erinevaid koolitusi), jagatakse oma kogemusi ja teadmisi teiste koolidega ja koolijuhtidega (väärtuspõhise juhtimise koolitused Tartu linna koolidirektoritele, haridusosakonnale ja õppealajuhatajatele ning Kuressaare G-le) ja õpitakse teiste koolide headest kogemustest (Tallinna Inglise Kolledž, Saaremaa Ühisgümnaasium, Kuressaare Gümnaasium, Viimsi Kool, Tallinna Vanalinna Hariduskolleeegium, Tartu Raatuse Gümnaasium, Turu Normaalikoulu). Suur osa ühiskoolitustest olid suunatud väärtuste arendamisele (T. Kink „Õppiv organisatsioon“ 19-20.02.2010, M. Tiidelepp „Minu sisemine õpetaja“ 25.03.2010, A. Toomela „Neuropsühholoogiline lähenemine õppimisele ja õpetamisele“ 25.08.2010) Ühiselt koostatud koolidokumendid toetuvad kõik kooli põhiväärtustele (sisehindamise kord, arengukava jne).

Mais 2010 kogunes kooli arendustöögrupp õpetaja A. Savi juhtimisel, eesmärgiga sõnastada, millist õpilast soovime koolis näha aastal 2015. Töös arvestati kooli põhiväärtusi ja kõiki õpilaste, lapsevanemate ja töötajate ettepanekuid ja mõtteid, mis tekkisid väärtustööde käigus. Tulemust kasutatakse uue õppekava ja arengukava koostamisel ning õpilaste arenguestluste uuendamisel:

- 1) **I kooliaste:** Sotsialiseerimine ja isiksuslikud omadused – ennast ja teisi austav õpilane, salliv, hooliv, viisakas, koostöövõimeline, esmaste tööharjumustega. Teadmised ja oskused – õpihimuline, loov, järgib üldtunnustatud käitumise norme, laia silmaringiga, oskab inglise keelt A1 tasemel, IKT aluskustega.
- 2) **II kooliaste:** Sotsialiseerimine ja isiksuslikud omadused – aktiivse ellusuhtumisega, ennast ja teisi austav, salliv, hooliv, viisakas, koostöövõimeline, süstemaatiliste tööharjumustega, tervislike eluviisidega. Teadmised ja oskused – õpihimuline, loov, järgib üldtunnustatud käitumise norme, laia silmaringiga, oskab inglise keelt A2 ja vene keelt A1 tasemel, IKT põhioskustega.
- 3) **III kooliaste:** Sotsialiseerimine ja isiksuslikud omadused – empaatiavõimega, aktiivse ellusuhtumisega, ennast ja teisi austav, salliv, hooliv, viisakas, koostöövõimeline, algatusvõimeline, süstemaatiliste iseseisvate tööharjumustega, akadeemiliselt aus, mitmekülgsede huvidega, tervislike eluviisidega, väljakujunenud huvidega, suudab teha tulevikuplaanidest lähtuvaid valikuid. Teadmised ja oskused – õpihimuline, loov, järgib üldtunnustatud käitumise norme, laia silmaringiga, oskab inglise keelt B1, vene keelt A2 ja kolmandat võõrkeelt A1 tasemel, kultuuriteadlik, uurimustöö kirjutamise põhioskustega, oskab teadlikult ja turvaliselt kasutada IKT võimalusi.
- 4) **Gümnaasiumiaste:** Sotsialiseerimine ja isiksuslikud omadused – empaatiavõimega, aktiivse ellusuhtumisega, loov, ennast ja teisi austav, salliv, hooliv, viisakas, koostöövõimeline, algatusvõimeline, süstemaatiliste iseseisvate tööharjumustega, akadeemiliselt aus, iseseisev kodanikualgatuslik, kodanikujulge, mitmekülgsede huvidega, järgib teadlikult tervislikke eluviise. Teadmised ja oskused – õpihimuline, loov, järgib üldtunnustatud käitumise norme, laia silmaringiga, oskab inglise keelt B2, teist võõrkeelt B1 ja kolmandat võõrkeelt A2 tasemel, kultuuriteadlik, ühiskonnateadlik, teadusliku töö tegemise põhioskused, tegeleb järjepidevalt meelepärase kehalise tegevusega, infotöötlusoskus, on omandanud süstemaatilised teadmised ja oskused gümnaasiumi õppeharude piirides, suudab teha tulevikuplaanidest lähtuvaid teadlikke valikuid.

Sellise õpilase kujundamiseks peavad kõik kooli töötajad oma õpetamisparadigmasid muutma, õpiku- ja ainekeskselt lähenemiselt tuleb õpetamisprotsess suunata õpilasekeskseks. Alates 2010.aasta augustist toimuvad erinevad koolitused ja projektitegevused, et valmistuda üleminekuks uuele õppekavale, milles on läbivaks teemaks väärtuste arendamine. 28.10.2010 esitas HTM nõunik ja Kuressaare Gümnaasiumi direktor T. Takkis MHG sisehindamise aruandele 2006-2009 oma tagasiside raporti. Seal juhtis ta tähelepanu sellele, et kool liigub õiges suunas, uuenemas on organisatsioonikultuur ning tunnustas kooli, et eesmärgiks on võetud iga indiviidi personaalne areng. (Sisehindamise aruannet ja nõuniku tagasiside aruannet saab lugeda kooli kodulehelt hiljemalt detsembris 2010).

28.10.2010 kinnitati kooli õppenõukogus uus arengukava (2011-2013), mille peaesmärk tuleneb kooli väärtustest: TOETADA ÕPILASTE ARENGUS algatus- ja koostöövõimet, iseseisvate tööharjumuste ja uurimusliku õppe kujundamist, akadeemilist ausust, oskust kasutada IKT vahendeid, lugupidamist iseenda ja teiste vastu, oskust teha valikuid.

Peaesmärgi hindamiseks on arengukavas sõnastatud mõõdikud, õpilase arengu toetamiseks on erinevad valdkonnad tegevustena lahti kirjutatud ja iga-aastases üldtööplaanis kajastuvad tegevused kuupäevaliselt koos vastutajatega. (Uus arengukava on loetav kooli kodulehel peale Tartu linnavalitsuse kinnitust).

Õpilaste individuaalsete väärtuste leidmisega on oma tööd alustanud klassiõpetajad. Kooli sotsiaalpedagoog ja psühholoog viisid eelmisel õppeaastal I ja III klassides koos klassijuhatajatega läbi sotsiaalsete probleemilahendusoskuste (SPLO) treeningu, käesoleval õppeaastal toimub see V klassides. Õppetoolides toimuvad uue õppekava arutlused, millele kool plaanib täies mahus üle minna järgmisel õppeaastal. Ühiselt valitakse õppeaineid, meetodikaid, õppekirjandust.

Kooli üldtööplaanis on kavandatud uuendada õpilaste arenguestluste vormi, mis lähtuvad väärtustest ja on eakohased (lähemalt kirjas allpool).

2.2 Õpilased

Kevadel 2010 toimus kooli kodukorra uuendamine, kõigis õppetoolides ja õpilasesinduses tehti selleks ettepanekud. Läbirääkimiste käigus sündis dokument, mis allkirjastati pidulikult direktori ja õpilasesinduse presidendi poolt. Uut kodukorda tutvustasid nii kevadel 2010, kui ka sügisel 2010 õpilasesinduse liikmed. Õpilasesindus on käesolevast õppeaastast võtnud kohustuse jälgida õpilastepoolset kodukorra täitmist.

Traditsioonilised üritused arutatakse läbi lähtudes kooli põhiväärtustest kooli juhtkonnas koos õpilasesindusega. Näiteks rebaste nädalal jõuti ühistele kokkulepeteni just väärtustele toetudes

(kõik võtavad ühiselt vastutust kanda; põhirõhk üritustel peab olema meie-tunde loomine; uute gümnaasistide vastuvõtt ei toimu läbi alandavate katsete, vaid põnevate nuputamiste-viktoriinide jne, mis toetavad haritust).

Õpilasesindus tegeles kooli kolme põhiväärtuse lahtiselgitamisega:

- HARITUS- silmaringi laiendamine, õppekursioonid, humanitaarainete õppimise suurem osakaal, IT valdkonna hea tundmine;
- MEIE-TUNNE- Häрма Vaim, härmakaks olemine, ühtekuuluvustunne, koostöö vilistlastega. Klassijuhatajate suurem roll klassi ühtesidumisel, klassidevahelised üritused ja võistlused;
- VASTUTUS- härmakas vastutab oma käitumise eest nii koolis kui väljaspool seda, hoiab kooli kõrget mainet. Õpetajate roll tagada tunnis distsipliin.

Õpilasesindus on planeerinud käesoleval õppeaastal kuulutada välja õpilastele fotokonkursi „MHG väärtused“, kus õpilased püüavad koolielus tabada neid hetki, mis kajastavad meie kooli kolme põhiväärtust.

Kõige mahukam töö koos õpilastega on Hea Õpilase Mudeli loomine. Arendusjuht käib kõigis klassides selgitamas ja õpilastega ühiselt lahti mõtestamas kooli põhiväärtusi. Seejärel koostatakse rühmatööde käigus nimekiri parimatest omadustest ja oskustest, millised iseloomustavad konkreetse vanuseastme õpilasi meie koolis. Õpilased teavad, et see ühistöö saab aluseks nende arenguvestluse läbiviimiseks. Valminud on VI-IX klasside mudelid. Lapsevanem hindab oma panuse lapse arengusse (kriteeriumid koostasid vanemad ise 2009.aasta rühmatööde käigus, kui arutati, milliseid väärtusi kujundab kodu, milliseid kooli), klassijuhataja hindab lapse arengut koolis (väärtuste alusel, mida ootavad lapsevanemad koolilt ja lähtudes arendusmeeskonna ettepanekutest, millist õpilast soovime aastaks 2015) ja õpilane ise hindab ennast samade kriteeriumite alusel, mida ühiselt klassis kirja pandi. Arenguvestlustel ei räägita konkreetset näiteks matemaatikast, vaid arutletakse iga huvipoolse panuse õpilase arengusse. Põhikooli osas hindavad õpilased ennast erinevate kriteeriumite alusel, vastavalt sellele, kas tegemist on poisslapse või tütarlapsega. Mudelid valmivad detsembriks 2010. Klassijuhatajate tagasiside oma õpilaste arengu toetamisest toimub ümarlauas peale vestluste läbiviimist, milles osalevad kooli juhtkonna liikmed, kus tehakse konkreetseid ettepanekuid ka aineõpetajatele. Lisas 7 on VI klassi mudel. Peale esimest läbikatsetamist saab anda alles hinnangu, kas see mudel töötab ja on võimalik sisse viia muudatused.

Hea Õpilase mudel suunab õpilasi oma isiklike väärtusi teadvustama, mõtestama ja nende üle arutlema, õpilastega arutledes toetatakse nende isiklikku arvamust ja rõhutatakse, et sellega tahetakse arvestada, põhiväärtusi käsitletakse õpilase jaoks eakohaselt.

Oma isiklike väärtuste üle suunab kool õpilasi mõtisklema läbi õpilasvahetuse. 1-3.11.2010 vahetavad MHG VII-IX klasside 14 õpilast Raatuse Gümnaasiumi õpilastega kooli. See annab õpilasele tagasisidet, kas ta tahab edaspidi vahetusõpilasena näha maailma erinevaid koole ja aitab kõrvalolijana paremini taibata ka oma kooli ja klassi väärtusi. Kui selline kohalik õpilasvahetus õpilastele ja lapsevanematele meeldib, planeerime koostööd ka teiste koolidega, ka teistest linnadest.

2.3 Lapsevanemad

Lapsevanemad olid kaasatud Hea Õpetaja Mudeli kasutamise protsessi. I-VI klasside õpilaste vanemad said hinnata oma lapse õpetajaid mais 2010. Sellist õpetajate personaalse töö tagasisidestamise võimalust kasutati koolis esimest korda. Vanematele see meeldis, tuli suurepäraseid täiendustepanekuid, mida 2011.aasta kevadel ka arvestatakse. Paljud vanemad täheldasid, et soovivad suuremat kaasärääkimisvõimalust kooli arengus.

2010.aasta kevadistel klassikoosolekutel kutsuti arendusjuhti mitmetele koosolekutele selgitama, kuidas väärtustealane töö on kulgenud ja kuidas vanemad saavad paremini kooliga selles vallas koostööd teha. 6.-7.10.2010 toimunud lapsevanemate üldkoosolekul tehti üldkokkuvõtted möödunud õppeaasta väärtustööst ja üldkoosolekule järgnenud klassikoosolekutel olid vanemad taas läbi rühmatööde kutsutud üles kaasa rääkima koolielu arendustöösse. Saadi väga palju häid ettepanekuid, mis arutati läbi esmalt laiendatud juhtkonna nõupidamise ja kõigis õppetoolides. Ettepanekuid arvestati ka uue arengukava koostamisel ja on kooli sisevõrgus kõigile töötajatel kättesaadavad. Vanemate poolt tulid ettepanekud koolitusvajaduste osas, järgmisest õppeaastast alates planeeritakse koolis vanematega ühiskoolitusi.

Uus õpilaste arenguestluste kord võimaldab kõigil vanematel hinnata oma panust lapse väärtushoiakute kujundamisel, annab tagasisidet õpilase enda arvamuste ja vajaduste osas ning võimaldab koostöös klassijuhatajaga planeerida lapse edasist arengut. Vanem saab võtta vastutuse oma lapse kujunemisel väärlikaks kodanikuks.

Vanemate ettepanekul on valminud elektrooniline küsitlus koolivormi kohta. Küsitlus on planeeritud läbi viia detsembris 2010. Koolivorm aitaks kaasa meie-tunde loomisele.

2.4 Kogukond

Eesti Üliõpilaste Seltsiga koostöös sündis uus kooli traditsioon: vabariigi aastapäeva aktus IX-XII klassidele EÜS-i majas nende liikmete poolt organiseerituna. Käesoleval õppeaastal tähistasime nende majas koos õpetajate päeva. Eesti Naisüliõpilaste Selts aitas I-V klassidel tähistada Miina Härma sünnipäeva Laulupeomuseumis. Mõlema üliõpilasseltsiga on planeeritud karjääriarendustööd (tudengivari, töövari) ja ühiste uurimuste läbiviimist (üliõpilased koos MHG õpilastega uurimas MHG-ga seotud inimeste elu ja tegevust). MHG väärtused peegelduvad tagasi kogukonnalt, milleks on nii Tartu linn, kui ka kogu Lõuna-Eesti. Hea hariduse andjana oleme võtnud vastutuse õpetada rahvusvahelisi õpilasi. Eelmisel õppeaastal õppis koolis 15 erinevas vanuses välismaalast, käesoleval õppeaastal 10. Väga hea koostöö on Balti Kaitsekolledžiga. Praktiline kogemus on õhutanud kooli juhtkonda pöörduma erinevate riigiasutuste poole, vajadus on seadusemuudatuste järele (nt iga 1-3 aasta järel elukoha riiki muutev Eestis õppiv laps ei ole suuteline ega motiveeritud tegema riigikeeleeksamit). Loodame 2011.aasta sügisest alustada IB-õppega. Ülikoolilinn vajab õppeasutust, kus saavad õppida rahvusvaheliste õppejõudude lapsed sama õppekava alusel kui teistes riikides, kodumaale tagasi saavad pöörduda võõrsil töötanud eestlased. See on võimalus väga motiveeritud Eesti õpilastel saada head haridust. IB-õppega seotult on võimalik teavitada IB-filosoofiast kogu piirkonda. Hea meel on tõdeda, et uus riiklik õppekava on ka liikumas analoogse filosoofia ja väärtuste suunas. Tuleb õpetada õpilasi, mitte õpikut ega ainet.

Väärtusarendustöö MHG-s on kogu organisatsiooni kui terviku arendamine. Käesolevast õppeaastast alates ei toimu eraldi väärtustealaseid koosolekuid. Kogu tegevust planeeritakse ja hinnatakse läbi väärtuste. Eelmisel õppeaastal, kui hakkasime teadvustatult väärtustega tegelema, kostis õpetajate hulgast nurinat, et mis neist väärtustest kogu aeg rääkida, tüütuks läheb. Sellest õppeaastast alates on just õpetajad need, kes nõupidamistel toovad välja mõtte: „Aga see ei ole ju meie väärtustega kooskõlas!“.

Väärtuspõhise juhtimise tulemustest on esimese aasta möödumisel märgata:

- uus filosoofia ja suundumus rahvusvahelisele õppekavale eristab meid teistest koolidest;
- kõige olulisem koolis iga inimese isiklik käitumine, isiklikud hoiakud, sobitumine ühisesse väärtussüsteemi. Nagu väärtuspõhise juhtimise juures hoiatatakse, võivad hakata tekkima väärtuskonfliktid. Need töötajad, kellele isiklikud väärtused ei lange kokku kooli ühisväärtustega, satuvad

konfliktidesse nii kolleegide kui õpilastega. Motiveeritud õpetajate pühendumus on suurenenud;

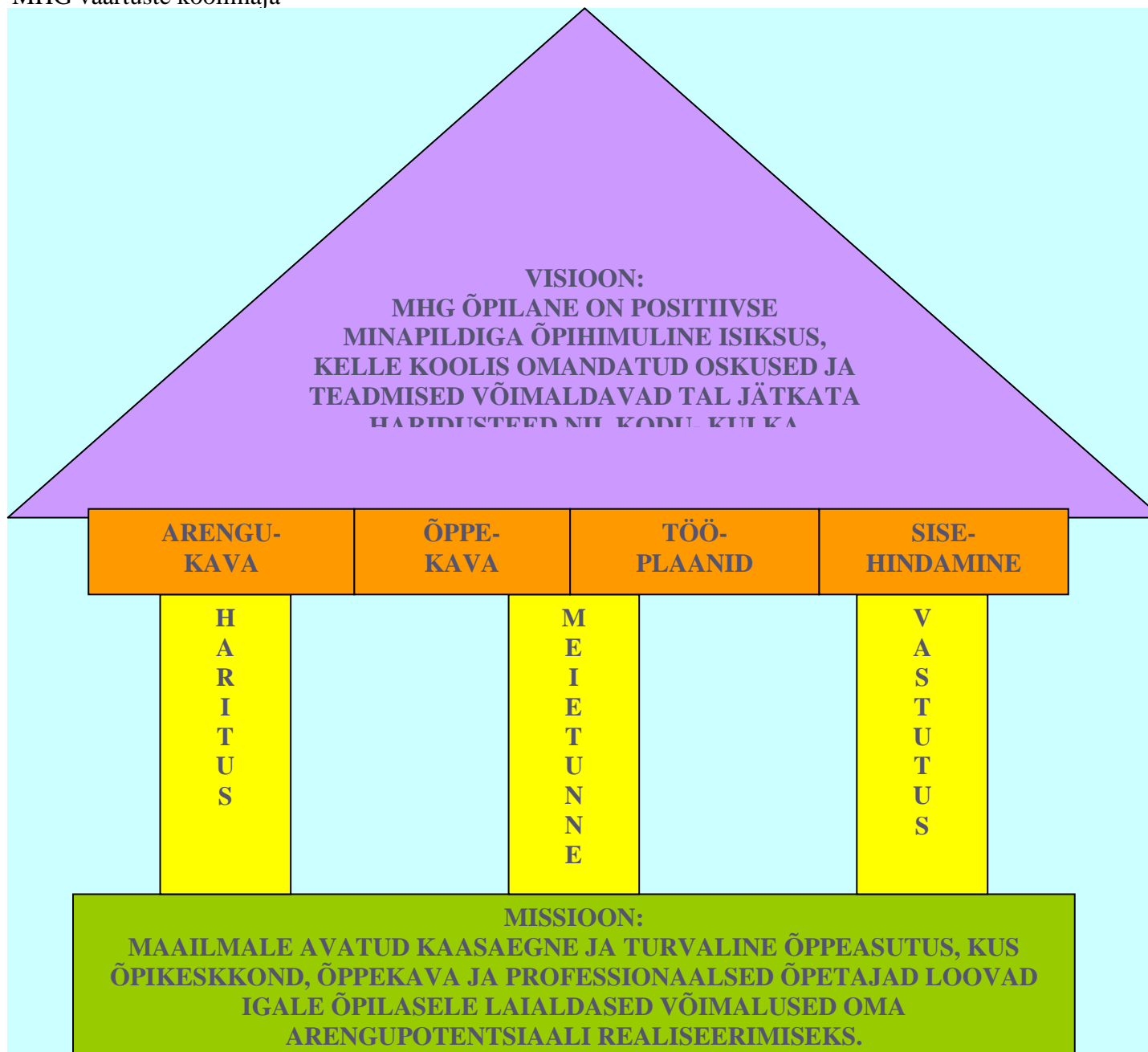
- direktor ja kooli juhtkond on õpetajate, lapsevanemate, õpilaste koostööpartnerid;
- õpilaste usk kvaliteetsesse haridusse MHG-s on suurenenud, enamus 2010.aastal põhikooli lõpetanud õpilastest jätkab oma haridusteed MHG-s;

Käesolev konkursitöö on koostatud õpilasi, õpilasesindust, lapsevanemaid, hoolekogu ja koolipersonali (juhtkond, õppetoolide juhid, õppetoolid) kaasates. Kirja pandud kooli arendusjuhi Tiia Lepiku poolt.

Tartus

2010.aastal

Lisa 3
MHG väärtuste koolimaja

Palun hinda oma oskusi 5- pallisel skaalal, kus 1- oskus väga nõrk ja 5- oskus väga tugev

HEA ÕPETAJA MUDEL:

Koostatud õpetajate koostööpäeval 05.01.2010.

Süsteemiseeritud T. Niibergi (Õpetaja imago, õpetaja mudel); H. Niemi (õpetaja professionalismi iseloomustavad karakteristikud) tööde, MHG väärtuste ja IB- filosoofia põhjal.

1. Ainetundmise-, organisatoorsed ja analüütilised oskused (VASTUTUS: õpetaja oma töö uurijana (1.1; 1.2) ; õpetaja otsuste tegijana (1.3); õpetaja oma töö reflekteerijana (1.8); õpetaja oma töö konstrueerijana, õpetaja aktiivse õppijana (1.4; 1.5; 1.8); MEIE-TUNNE: õpetaja koolikollektiivi kollegiaalse loojana (1.6; 1.7; 1.9); HARITUS: õpetaja muutuste agendina (1.5); õpetaja kriitilise töötegijana (1.3; 1.8), õpetaja avaliku elu intellektuaalina) :

HINDAN OMA AINEALASEID OSKUSEID:

- 1.1. ainealane kompetentsus _____
- 1.2. lai silmaring _____
- 1.3. õpetamisoskustelt:
 - a) oskan luua töömeeleolu _____
 - b) kasutan käsitletavas aines sobivat metoodikat _____
 - c) toetan õpilase arengut _____
 - d) toetan aktiivset mõttetegevust _____
 - e) olen õiglane _____
 - f) oskan konflikte maandada _____
 - g) olen ennastkehtestav _____
- 1.4. olen õpitahtega ja ennast täiendav _____
- 1.5. olen innovaatiline _____
- 1.6. olen kohusetundlik _____
- 1.7. olen pühendunud oma tööle _____
- 1.8. analüüsin ennast ja oma tööd _____
- 1.9. suhtun lugupidavalt oma kolleegidesse ja kooli juhtkonda _____
2. Isiksuslikud-, suhtlemis- ja sotsiaalsed oskused (õpetaja eetilise kutsetöötajana) :

HINDAN OMA ISIKUSLIKKE OSKUSEID:

- 2.1. austan ennast _____
- 2.2. armastan oma tööd _____
- 2.3. olen sõbralik _____
- 2.4. olen isikupärane _____
- 2.5. olen hea suhtleja _____
- 2.6. olen avatud konstruktiivsele kriitikale _____
- 2.7. mul on hea huumorimeel _____

Lp 1B klassi lapsevanem!

Palun mõelge koos oma lapsega MHG aineõpetajate oskuste peale ja püüdke anda hinnang nende tööle ja isiksuslikele omadustele. Seda teavet kasutab arendusjuht õpetajate arenguestlustel.

Palun kirjutage iga õppeaine alla oma lapse õpetaja nimi ja hinnake iga väidet skaalal 1-5; Kus 1- pole üldse nõus..... 5- olen täiesti nõus

	Väide/ õppeaine	Klassijuhataja antud tunnid	Inglise keel ja keh. kasv	Muusika
	Väide/ õpetaja nimi			
1.	Tunneb hästi oma ainet			
2.	Kasutab õpetamisel sobivat metoodikat			
3.	On õiglane			
4.	Oskab pingelises olukorras käituda			
5.	On uuenduslik			
6.	Peab oma lubadusi			
7.	Armastab oma tööd			
8.	On sõbralik			
9.	On isikupärane			
10.	On hea suhtleja			
11.	Minu laps annab endast parima selle aine õppimisel			
	Võtan selles aines oma lapsele eratunde (jah/ei)			

Tänan!
MHG arendusjuht
Tiia Lepik

10.	Peab oma lubadusi															
11.	Armastab oma tööd															
12.	On sõbralik															
13.	On isikupärane															
14.	On hea suhtleja															
15.	On hea huumorisoonega															
16.	Annan endast parima selle aine õppimisel															
17.	Võtan selles aines eratunde															

Tänan!
MHG arendusjuht
Tiia Lepik

ÕPILASE ARENGUVESTLUS II KOOLIASTE tüdrukulapse vanemale VI klass

Arenguvestluse toimumise kuupäev:

Õpilane:

Lapsevanem:

Klassijuhataja:

PALUN TÄITKE ENNE VESTLUSELE TULEMIST KODUS ÄRA LAPSEVANEMA JA ÕPILASE OSA

2009.aasta sügisel koostasid lapsevanemad kooliastmeti loetelu, milliseid väärtusi tuleks õpetada kodus, milliseid koolis. 2010.aasta kevadel koostas kooli arendusmeeskond kirjelduse, milline võiks MHG õpilane olla aastal 2015. Nende alusel on koostatud aruteluks allpool olev tabel.

Kodust saadavad väärtused:	Kuidas hindate hetkel oma lapse vastavaid väärtusi
Õpi- ja tööharjumused	
Sallivus ja hoolivus	
Viisakus	
Head suhtlusoskused	
Isamaalisus	
Ligimesearmastus	
Ausus	
Tervislikud eluviisid	
Enesekindlus	
Koolist saadavad väärtused:	Kuidas hindate hetkel oma lapse vastavaid väärtusi
Positiivne enesehinnang	
Eduelamus	
Teadmised	
Õpihuvi	
Õpioskused	
Koostööoskused	
MEIE-tunne	
MHG õpilase omadused ja oskused lisaks eelpool nimetatutele:	Kuidas hindate hetkel oma lapse vastavaid väärtusi, oskusi
Aktiivse ellusuhtumisega	
Ennast ja teisi austav	
Koostöövõimeline	
Süsteematiliste tööharjumustega	
Järgib üldtunnustatud käitumise norme	
Lai silmaringiga	
Inglise keele oskus	
Vene keele oskus	
Arvutioskused	

Kokkuvõte:

- 1) Lapsevanema poolt lapse arengut toetavad tegevused:
- 2) Klassijuhataja poolt lapse arengut toetavad tegevused:

2010.aasta sügisel koostasid õpilased ise MHG 6.klassi õpilase mudeli, mille alusel endale hinnangut anda. Õpilane täidab allpool oleva tabeli 5-pallisel hindedkaalal ja on valmis seda kommenteerima:

Oskus, omadus	Hinne iseendale	Kommentaar
TÜDRUKUD		
Olen tähelepanelik, oskan kuulata		
Olen kohusetundlik		
Olen töökas		
Õpin hästi, saan häid hindeid		
Oskan inglise keeles vestelda		
Olen sportlik		
Olen hea suhtleja		
Olen viisakas		
Arvestan teistega ja olen osavõtlik		
Olen hea organisator		
Olen seltskondlik		
Mul on lai silmaring		
Teen teistega koostööd		
Olen iseseisev		
Olen puhas		
Olen leidlik		
Oskan rahaga ümber käia		
Oskan aega planeerida		
Olen eeskujuks väiksematele õpilastele		
Olen abivalmis		

Kokkuvõte:

Õpilane paneb kirja, mida ta endas õppeaasta jooksul arendada/muuta soovib:

.....

ÕPILASE ARENGUVESTLUS II KOOLIASTE poisslapse vanemale VI klass

Arenguvestluse toimumise kuupäev:

Õpilane:

Lapsevanem:

Klassijuhataja:

PALUN TÄITKE ENNE VESTLUSELE TULEMIST KODUS ÄRA LAPSEVANEMA JA ÕPILASE OSA

2009.aasta sügisel koostasid lapsevanemad kooliastmeti loetelu, milliseid väärtusi tuleks õpetada kodus, milliseid koolis. 2010.aasta kevadel koostas kooli arendusmeeskond kirjelduse, milline võiks MHG õpilane olla aastal 2015. Nende alusel on koostatud aruteluks allpool olev tabel.

Kodust saadavad väärtused:	Kuidas hindate hetkel oma lapse vastavaid väärtusi
Õpi- ja tööharjumused	
Sallivus ja hoolivus	
Viisakus	
Head suhtlusoskused	
Isamaalisus	
Ligimesearmastus	
Ausus	
Tervislikud eluviisid	
Enesekindlus	
Koolist saadavad väärtused:	Kuidas hindate hetkel oma lapse vastavaid väärtusi
Positiivne enesehinnang	
Eduelamus	
Teadmised	
Õpihuvi	
Õpioskused	
Koostööoskused	
MEIE-tunne	
MHG õpilase omadused ja oskused lisaks eelpool nimetatutele:	Kuidas hindate hetkel oma lapse vastavaid väärtusi, oskusi
Aktiivse ellusuhtumisega	
Ennast ja teisi austav	
Koostöövõimeline	
Süsteematiliste tööharjumustega	
Järgib üldtunnustatud käitumise norme	
Lai silmaringiga	
Inglise keele oskus	
Vene keele oskus	
Arvutioskused	

Kokkuvõte:

- 1) Lapsevanema poolt lapse arengut toetavad tegevused:
- 2) Klassijuhataja poolt lapse arengut toetavad tegevused:

2010.aasta sügisel koostasid õpilased ise MHG 6.klassi õpilase mudeli, mille alusel endale hinnangut anda. Õpilane täidab allpool oleva tabeli 5-pallisel hindedkaalal ja on valmis seda kommenteerima:

Oskus, omadus	Hinne iseendale	Kommentaar
POISID		
Olen tähelepanelik, oskan kuulata		
Väljendan end selgelt		
Oskan väidelda		
Õpin hästi		
Oskan inglise keeles vestelda		
Olen sportlik		
Olen tasakaalukas ja rahulik		
Olen viisakas		
Olen rõõmus ja lahke		
Olen hea suhtleja		
Pean teistest lugu		
Olen puhas		
Oskan süüa teha		
Oskan korralikult käituda		

Kokkuvõte:

Õpilane paneb kirja, mida ta endas õppeaasta jooksul arendada/muuta soovib:

.....

ÕPILASE ARENGUVESTLUS II KOOLIASTE õpetaja VI klass

Arenguvestluse toimumise kuupäev:

Õpilane:

Lapsevanem:

Klassijuhataja:

PALUN TÄITKE ENNE VESTLUSELE TULEMIST KODUS ÄRA LAPSEVANEMA JA ÕPILASE OSA

2009.aasta sügisel koostasid lapsevanemad kooliastmeti loetelu, milliseid väärtusi tuleks õpetada kodus, milliseid koolis. 2010.aasta kevadel koostas kooli arendusmeeskond kirjelduse, milline võiks MHG õpilane olla aastal 2015. Nende alusel on koostatud aruteluks allpool olev tabel.

Kodust saadavad väärtused:	Lapsevanema hinnang oma lapse väärtushoiakutele	Klassijuhataja hinnang õpilase väärtushoiakutele
Õpi- ja tööharjumused		
Sallivus ja hoolivus		
Viisakus		
Head suhtlusoskused		
Isamaalisus		
Ligimesearmastus		
Ausus		
Tervislikud eluviisid		
Enesekindlus		
Koolist saadavad väärtused:	Lapsevanema hinnang oma lapse väärtushoiakutele	Klassijuhataja hinnang õpilase väärtushoiakutele
Positiivne enesehinnang		
Eduelamus		
Teadmised		
Õpihuvi		
Õpioskused		
Koostööoskused		
MEIE-tunne		
Ideaalse MHG õpilase omadused ja oskused lisaks eelpool nimetatutele:	Lapsevanema hinnang oma lapse väärtushoiakutele	Klassijuhataja hinnang õpilase väärtushoiakutele
Aktiivse ellusuhtumisega		
Ennast ja teisi austav		
Koostöövõimeline		
Süsteematiliste tööharjumustega		
Järgib üldtunnustatud käitumise norme		
Lai silmaringiga		
Inglise keele oskus		
Vene keele oskus		
Arvutioskused		

Kokkuvõte:

- 1) Lapsevanema poolt lapse arengut toetavad tegevused:
- 2) Klassijuhataja poolt lapse arengut toetavad tegevused:

2010.aasta sügisel koostasid õpilased ise MHG 6.klassi õpilase mudeli, mille alusel endale hinnangut anda. Õpilane täidab allpool oleva tabeli 5-pallisel hindedkaalal ja on valmis seda kommenteerima:

Oskus, omadus	Hinne iseendale	Kommentaar
POISID		
Olen tähelepanelik, oskan kuulata		
Väljendan end selgelt		
Oskan väidelda		
Õpin hästi		
Oskan inglise keeles vestelda		
Olen sportlik		
Olen tasakaalukas ja rahulik		
Olen viisakas		
Olen rõõmus ja lahke		
Olen hea suhtleja		
Pean teistest lugu		
Olen puhas		
Oskan süüa teha		
Oskan korralikult käituda		
Oskus, omadus	Hinne iseendale	Kommentaar
TÜDRUKUD		
Olen tähelepanelik, oskan kuulata		
Olen kohusetundlik		
Olen töökas		
Õpin hästi, saan häid hindeid		
Oskan inglise keeles vestelda		
Olen sportlik		
Olen hea suhtleja		
Olen viisakas		
Arvestan teistega ja olen osavõtlik		
Olen hea organisator		
Olen seltskondlik		
Mul on lai silmaring		
Teen teistega koostööd		
Olen iseseisev		
Olen puhas		
Olen leidlik		
Oskan rahaga ümber käia		
Oskan aega planeerida		
Olen eeskujuks väiksematele õpilastele		
Olen abivalmis		

Kokkuvõte:

Õpilane paneb kirja, mida ta endas õppeaasta jooksul arendada/muuta soovib:

.....
